

«СІМФОНІЯ» АДГУЧАЛА. ВОДГУЛЛЕ ЗАСТАЛОСЯ

Акцэнтны XXVII «Лістапада»

Увесь тыдзень карэспандэнт газеты «Звезда» пільна адсочвалі падзеі, звязаныя з XXVII Мінскім міжнародным кінафестывалем «Лістапад». І калі імёны пераможцаў сталі вядомыя толькі ўчора ўвечары, аб найбольш яркіх момантах конкурсу можна распавесці ўжо зараз. Чым запомніцца «Лістапад»-2021 — чытайце ў нашым матэрыяле.

Міжнародныя зносіны

Галоўны кінафестываль краіны — не толькі паказы фільмаў, але і сустрэчы з рэжысёрамі, прадзюсарамі і крытыкамі. У межах «Лістапада» адбылося шмат мерапрыемстваў і майстар-класаў, падчас якіх замежныя госці падзяліліся вопытам.

У кінатэатры «Цэнтральны» грузінскі рэжысёр Георгій Харэбава распавёў гісторыю стварэння стужкі «Роварам да месяца». Галоўны герой фільма — грузінскі спартсмен і рэкардсмен Джумбер Лежава, які здзейсніў кругасветнае падарожжа на ровары. Доўжылася гэтае падарожжа дзевяць гадоў без перапынкаў. Вядомы кібернетык і вынаходнік у 46 гадоў перажыў клінічную смерць і выходжаў сябе сам, прыдумаўшы адмысловыя метадыкі і вярнуўшыся ў спорт. А ў 54 гады пачаў падарожжа на ровары, маючы на мэце праехаць праз усе краіны свету:

— Я пачуў аб Джумберы ў 92-93-х гадах, калі быў студэнтам, — раскажаў Харэбава. — Ubачыўшы яго па тэлевізары, я зразумеў, што хачу з ім пазнаёміцца. Але доўгія гады нам не ўдавалася сустрэцца. Толькі на пачатку 2000-х мы з ім пасябравалі і пачалі прасоўваць праект, прысвечаны яму, на тэлебачанні. Спачатку мы думалі аб дакументальнай стужцы. Але Джумбер быў грандыёзным чалавекам, і мне здавалася, што распавесці яго гісторыю праз адзін фільм будзе немагчыма. Тады я задумаўся наконт тэлевізійнага серыяла. Гэты праект ухвалілі, але не атрымалася знайсці фінансаванне... Мы паўтарылі шлях Джумбера, у якога да канца падарожжа зусім не засталася грошай. Нацыянальны кінацэнтр нам таксама не дапамог, і мы дарабілі фільм самастойна. Матэрыял быў агромністы — 260 гадзін. Уявіце: чалавек пабываў ва ўсіх краінах свету, акрамя Паўночнай Карэі.

У якасці пляцоўкі для абмену вопытам выступіў і Музей гісторыі беларускага кіно — там прайшлі майстар-класы ад расійскіх і грузінскіх экспертаў кінаіндустрыі.

Першую лекцыю, прысвечаную пітчынгу дэбютных праектаў, прачытаў дырэктар Маладзёжнага цэнтра Саюза кінематографістаў Расіі Дзмітрый Якунін. На майстар-клас прыйшлі студэнты Акадэміі мастацтваў. Будучыя рэжысёры, апэратары і сцэ-

нарысты даведаліся, як прасунуць створаны фільм. А вось другая сустрэча, якую правяла прадстаўнік «Грузія фільм» Хатуна Хундадзэ, пазнаёміла навучэнцаў мінскай гімназіі з класікай грузінскай анімацыі.

— Мяркую, што анімацыя і музыка не патрабуюць перакладу. Калі вы ўмеце малюваць — малюйце, стварайце сваіх герояў. І ў пэўны час гэтыя персанажы абавязкова ажывуць, — адзначыла Хатуна напрыканцы сустрэчы.

«QAZAQ»

Гісторыя аднаго чалавека». Гучная прэм'ера

Адной з галоўных падзей сёлетняга «Лістапада» стала прэм'ера фільма «QAZAQ. Гісторыя аднаго чалавека». Дакументальная стужка прысвечана жыццю і палітычнай кар'еры першага прэзідэнта Казахстана Нурсултана Назарбаева. Карціну прадставілі ў кінатэатры «Масква». Наступныя паказы запланаваны ў Берліне, Пекіне, Абу-Дабі і Стамбуле.

На пытанне журналістаў чым «QAZAQ. Гісторыя аднаго чалавека» адрозніваецца ад папярэдніх фільмаў, рэжысёр Ігар Лапацёнак адказаў так:

— Калі ты пачынаеш працаваць над фільмам, ніколі не ведаеш, якім ён атрымаецца ў выніку. І справа тут не ў бюджэце, кастынгу або тэме. Кіно — гэта магія. Яно можа скласціся, а можа і не скласціся. Гэтая стужка ўдалася. Ад папярэдніх работ яна адрозніваецца тым, што нам удалося знайсці нейкі трэнд, які ўсё аб'яднаў, — тое, што адбываецца на тэрыторыі былых краін СССР. Зараз час збіраць тыя супольнасці, якія раней былі раз'яднаныя...

Шмат пытанняў гучала наконт асобы Назарбаева. Асабліва цікавіліся тым, наколькі гэта закрыты чалавек.

— Гэта максімальна адкрытая асоба, — распавёў Лапацёнак. — Ведаецца, усё вельмі залежыць ад таго, хто задае пытанні. Я не быў знаёмы з ім раней, але ў мяне ўжо ёсць вопыт узаемадзеяння з палітычнымі дзеячамі. Мы заўсёды імкнёмся запісаць першую сустрэчу, гаворку. Таму што першыя ўражанні найбольш яркія. Мы пазбягалі «жоўтых» тэм, гэта нам нецікава.

Аб планах кінапраекта раскажаў прадзюсар Ігар Кобзев:

— Ганаруся тым, што прымаў удзел у гэтым праекце. Гэта трэці кінафестывальны паказ стужкі: мы ўжо з'ездзілі ў Рым і Лос-Анджэлес. Таксама ёсць 8-серыйны фільм, які мы плануем трансліраваць у якасці тэлесерыяла. Спадзяюся, у нас будзе не толькі кіно-, але і тэатральны пракат. Жанр «QAZAQ. Гісторыя аднаго чалавека» ў большай ступені нагадвае драму, чым дакументальны фільм.

З цікавых фактаў можна адзначыць тое, што музычнай афарбоўкай фільма займаўся італьянскі кампазітар і дырыжор Карла Сіліёта. Трэкі былі запісаны ў адной з зал «Астана-оперы», што знаходзіцца ў Нурсултане. Удзельнікі сустрэчы засяродзілі ўвагу на тым, што «QAZAQ. Гісторыя аднаго чалавека» ўжо ўключыўся ў гонку за прэмію «Оскар» і нават атрымаў першую музычную намінацыю:

— Хачу дадаць, што мы не строім ілюзіі наконт статуэтак, — адзначыў Ігар Лапацёнак. — Мы робім нашы фільмы не дзеля ўзнагарод. І асноўную адзнаку нам дае не акадэмічная кінасупольнасць, а ўсё ж такі глядач.

Нагадаем, што ў межах «Лістапада» фільм удзельнічаў у пазаконкурснай праграме.

Вынікі «Лістападзіка»

Абвяшчэнне фільмаў-пераможцаў XXVII «Лістапада» адбылося ўчора ўвечары, а пераможцы дзіцяча-юнацкай секцыі ўжо абвешчаны. Усяго ў «Лістападзіку» ўдзельнічала 14 стужак. Найбольшую колькасць прызоў атрымаў расійскі фільм Аляксандра Куляміна «Новенькі». Работа перамагла ў наступных намінацыях: «Прыз глядацкіх сімпатый», «Найлепшая дзіцячая роля» — яе выканала Вераніка Усцінава, найлепшай работай акцёра ў дзіцячым фільме быў адзначаны Архіп Лебедзеў. Акрамя гэтага, «Новенькаму» прысудзілі прыз Савета юных кінакрытыкаў.

Наступная работа, якая не засталася без увагі сяброў журы, мае назву «Нават мышы трапляюць у рай» рэжысёраў Яна Бубенічыка і Дэніза Грымава. Над анімацыйным фільмам працавалі адразу некалькі краін: Чэхія, Францыя, Славакія і Польшча. Стужка атрымала «Залаты Лістападзік» за найлепшы фільм.

Падчас пад'ядзення вынікаў «Лістападзіка» былі адзначаны і работы беларускіх аніматараў. «Прэлюдыя і fuga» Ігара Волчака атрымала спецыяльны прыз журы «За сімфонію пачуццяў». Стужка адлюстроўвае дзіцячыя ўспаміны аб Таджыкістане. Мультфільм, прысвечаны Максіму Багдановічу, стварыла Алена Пяткевіч — «Я тайну ў глыбіні душы хаваю». Работа была ўзнагароджана дыпломам «За акаварэльную поліфанію душы паэта».

Творчасць беларусаў у межах конкурсу

Так, фестываль скончыў сваю працу, але магчымасць пазнаёміцца з дзейнасцю айначынных рэжысёраў у нас яшчэ будзе.

Напрыклад Музей гісторыі беларускага кіно прапануе цікавы праект. Выстаўка «Віктар Тураў. Подых жыцця» прысвечана 85-годдзю з дня нараджэння беларускага кінарэжысёра. Наведвальнікі ўбачаць эскізы дэкарацыі і касцюмы, зробленыя мастакамі-пастаноўшчыкамі, а таксама кінаплакаты, фотаздымкі і тэматычную інсталяцыю. Азнаёміцца з экспазіцыяй можна будзе да 31 снежня.

Таксама падчас правядзення «Лістапада» адбылася прэм'ера дакументальнага фільма «Страла» Галіны Адамовіч. Стужка распавядае аб невялікай вёсцы на гомельскім Палессі і яе жыхарах, якія захоўваюць старажытныя традыцыі. Спадзяёмся, што ў нас яшчэ будзе магчымасць паглядзець гэтую выдатную работу на вялікіх экранях.

У наступным нумары «Звяды» з'явіцца імёны пераможцаў «Лістапада» 2021 года.

Арына КАРПОВІЧ.

КАНЦЭПЦЫ І «КАНЦЭПТУ»

Распачаў работу фестываль сучаснага мастацтва

Праект канцэптуальнага мастацтва — трыенале «Канцэпт» распачаў работу ўжо 18 лістапада, а асноўнай пляцоўкай стаў Палац мастацтваў. Першы намеснік старшыні Беларускага саюза мастакоў Наталля ШАРАНГОВІЧ адзначыла:

— Хацелася паказаць, што ў Мінску ёсць шмат творцаў, якія разважаюць на зусім іншай мове, валодаюць нечаканай пласцікай і эксперыментуюць. Мы запрашалі да ўдзелу не толькі сяброў Саюза мастакоў, але і ўсіх, хто скончыў навучанне, але не ўвайшоў у саюз, студэнтаў... Важна было паказаць, што мастацкі эксперымент жыве

не толькі на прасторах Мінска. Па сутнасці, мы аб'ядналі мастацтва ўсёй нашай краіны.

У сваю чаргу Андрэй Духоўнікаў, дырэктар Віцебскага цэнтра сучасных мастацтваў, дадаў, што пакуль у Беларусі няма канцэптуальнай традыцыі. Але фестываль нахшталь «Канцэпт» дапамагае стварыць глебу для мола-

дзі, якая хоча працаваць у гэтым напрамку.

Адметна і тое, што праекты мастакоў будуць суправаджацца тэкставымі выказваннямі. Як адзначыла Наталля Шаранговіч, сучаснае канцэптуальнае мастацтва — гэта не толькі мастацкі аб'ект, але і ўласная, вербальна аформленая думка аўтара. Менавіта таму падчас збору заявак да ўдзелу ў фестывалі арганізатары прасілі даслаць і тэкставую канцэпцыйную праекта.

«Канцэпт» будзе доўжыцца і ў снежні. Так, 8 снежня

адкрыецца выстаўка эксперыментальнага тэкстылю. Гэты праект аб'яднаў мастакоў, якія працуюць з матэрыяламі не ў традыцыйных напрамках. У якасці прыкладу **Вольга РАДНІКІНА, старшыня секцыі тэкстылю Беларускага саюза мастакоў**, прывяла лічбавы тэкстыльны відэаарт:

— Гэта не дыванок на сцяне, як мы ўсе прывычаліся думаць. У апошнія гады мастакі пачалі выкарыстоўваць нетыповыя матэрыялы: метал, шкло, пластык, смалу. Прастора галерэі «Вы-

сокае месца» дазволіць нам паказаць розныя напрамкі ў працы з тэкстылем. Адна з залаў будзе цёмнай — там мы плануем прадставіць тэкстыль са святла.

Чарговай пляцоўкай фестывалю сталі галерэі Нацыя-

нальнай бібліятэкі. Там можна пазнаёміцца з работамі мастакоў-авангардыстаў, якія сфарміравалі пластычную мову ў канцы 80-х і на пачатку 90-х гадоў. Выстаўка адкрылася 25 лістапада.

Арына КАРПОВІЧ.